

Szolvencia II – Hazai mennyiségi hatástanulmány 2012

Útmutató a résztvevő intézmények részére

A Felügyelet a 2012-ben lefolytatandó mennyiségi hatástanulmány fő céljának – az eddigi mennyiségi eredmények megismerése mellett – az új adatszolgáltatási táblákkal való megismerkedés segítését tekinti. A fentiek mellett a mennyiségi hatástanulmány egyéb célokat is kitűzött, mint pl. a kontraciklikus kiigazítási prémium hatásának felmérése, a szavatolótőke-besorolási (tiering) szabályok megfelelő alkalmazása, illetve az állampapírok esetleges kamatrés-kockázati szavatolótőke-szükségletének számszerűsítése. A Felügyelet az egyes adatszolgáltatási táblák szerkezetét azok relevanciájának hiánya, illetve nem egyértelmű tartalma miatt egyszerűsítette.

Általános útmutató

1. A hatástanulmány alapvetően a QIS5-höz kiadott módszertani útmutatót (technikai specifikációt) követi, de az eredményeket már az új – még egyeztetés alatt álló, és a Felügyelet által ezen hatástanulmány céljaira átdolgozott – adatszolgáltatási táblákban kérjük beküldeni. A technikai specifikáció és a hatástanulmányhoz kapcsolódó egyéb dokumentumok az EIOPA honlapjáról tölthetők le: <https://eiopa.europa.eu/consultations/qis/quantitative-impact-study-5/index.html>. Az EIOPA honlapján¹ ugyancsak megtalálható a tervezett Szolvencia II adatszolgáltatási táblázatok kitöltési útmutatója (Reporting LOGs and summary documents), illetve maguk az adatszolgáltatási táblák (Reporting Solo Templates) is. Felhívjuk a figyelmüket, hogy a nyilvános konzultációra bocsátott adatszolgáltatási táblákban fel vannak tüntetve a képletek is, amelyek segítséget nyújthatnak az adatok közötti összefüggéseknél.
2. A kitöltendő táblázatok a Felügyelet honlapjáról tölthetők le, illetve jelen útmutatóhoz csatoljuk, és lényegében megegyeznek a majdani adatszolgáltatás egyes – még további egyeztetés alatt álló – tábláival:

Cím	Tartalom
BS-C1	Mérleg
BS-C1D	Eszközök és kötelezettségek kimutatása devizanemenként
OF - B1A	Szavatolótőke (szólo szintű éves adatszolgáltatási tábla)
Ratings	Information on the ratings of bonds and structured credits
TP - F1	Life and Health SLT Technical Provisions – Annual
TP - E1	Non-Life Technical Provisions – Annual
SCR - B2A	Szavatolótőke-szükséglet (sztenderd formulát vagy részleges belső modellt használó biztosítók számára)
SCR - B2B	Szavatolótőke-szükséglet (részleges belső modellt használó biztosítók számára)
SCR - B2C	Szavatolótőke-szükséglet (teljes belső modellt használó biztosítók számára)
SCR - B3A	Szavatolótőke-szükséglet – piaci kockázat
SCR - B3B	Szavatolótőke-szükséglet – partnerkockázat
SCR - B3C	Szavatolótőke-szükséglet – életbiztosítási underwriting kockázat
SCR - B3D	Szavatolótőke-szükséglet – egészségbiztosítási underwriting kockázat
SCR - B3E	Szavatolótőke-szükséglet – nem-életbiztosítási underwriting kockázat
SCR - B3F	Szavatolótőke-szükséglet – nem-életbiztosítási katasztrófa-kockázat
SCR - B3G	Szavatolótőke-szükséglet – működési kockázat
MCR - B4A	Minimális tőkeszükséglet (a kompozit biztosítók kivételével minden biztosító számára)
MCR - B4B	Minimális tőkeszükséglet (a kompozit biztosítók számára)

¹ <https://eiopa.europa.eu/consultations/consultation-papers/2011-closed-consultations/november-2011/draft-proposal-on-quantitative-reporting-templates-and-draft-proposal-for-guidelines-on-narrative-public-disclosure-supervisory-reporting-predefined-events-and-processes-for-reporting-disclosure/index.html>

3. A Felügyelet össze fog állítani egy **rövid szöveges kérdőívet**, amelyben a hatástanulmány elvégzésével kapcsolatos részleteket (tartalékszámítás során alkalmazott feltevések, adatszolgáltatási táblák kitöltésével kapcsolatos tapasztalatok, stb) kérnénk röviden kifejteni.
4. Kérjük, hogy a hatástanulmány eredményeit, illetve a kérdőívre adott válaszait **2012. augusztus 31-ig** küldjék meg a Felügyelet részére. A beérkezett eredményeken a feldolgozás előtt elemi ellenőrzéseket hajtunk végre, ennek alapján kérhetjük az esetleg észlelt hibák javítását (várhatóan 2012. szeptember végéig). A megismételt mennyiségi hatástanulmány eredményeiről terveink szerint 2012 végén tartunk konzultációt.
5. A részleges, illetve teljes belső modellel induló biztosítókat arra kérjük, hogy amennyiben a 2011. év végi adatokra vonatkozóan rendelkeznek modelleredményekkel, azokat az SCR-B2A, SCR-B2B és SCR-B2C adatszolgáltatási táblákban jelenítsék meg.
6. **Referenciaidőpont:** A mennyiségi hatástanulmányt kérjük a 2011. év végi adatok alapján kitölteni.
7. **Nagyságrend:** Kérjük az összegeket millió forint egységekben megadni.
8. **Átváltási árfolyamok:** Kérjük, hogy a specifikációban euróban rögzített összegek átváltásakor a következő árfolyamot használják: 1 EUR = 289,17 HUF. Egyéb pénznemek forintra váltási árfolyamai a mellékelt 2012_hatástanulmány_techikai melléklet.xlsx táblázatban található meg, a „Devizaárfolyamok” fülön.
9. **Kockázatmentes hozamgörbék²:** A Felügyelet a QIS5 módszertan, illetve 2010. évi európai stressz tesztelés esetében használt módszer mentén a 2011. év végi HUF, EUR és CHF kockázatmentes hozamgörbe becslését készítette el. (A technikai melléklet „Kockázatmentes hozamgörbék” munkalapja tartalmazza az alkalmazandó hozamgörbéket).
10. **Szimmetrikus kiigazítás (SA) mértéke:** 4 százalékpont (lásd még alább a részvénykockázati modulnál).
11. **Prioritások:** A hatástanulmány tábláinak kitöltése során a következő fontossági sorrendet javasoljuk:
  - 1) biztosítástechnikai tartalékok – legjobb becslés kiszámolása kontraciklikus kiigazítási prémium alkalmazása mellett;
  - 2) Szolvencia II mérleg összeállítása;
  - 3) rendelkezésre álló szavatolótőke meghatározása, szavatolótőke-elemek besorolása (tiering);
  - 4) standard pénzügyi követelmények: SZTSZ standard formula, MTSZ kiszámolása;
  - 5) a kontraciklikus kiigazítási prémium nélküli számítások elvégzése;
  - 6) a mennyiségi hatástanulmányhoz később mellékelendő, Felügyelet által készített szöveges kérdőív megválaszolása.

---

² Bár az EIOPA 2012 második felében meg kívánja ismételni a 2011-es európai stressz tesztet az európai biztosítói csoportokra, jelenleg még nem állnak rendelkezésre minden devizanemre vonatkozóan az alapvető kockázatmentes, illetve a kontraciklikus kiigazítási prémiummal növelt kockázatmentes hozamgörbék.

12. A hatástanulmány során felmerülő kérdésekre legjobb tudásunk szerint válaszolunk. Kérjük, hogy kérdéseik beküldése előtt tájékozódjanak: (1) megválaszolható-e a kérdés a QIS5 technikai specifikáció vonatkozó fejezete vagy ezen segédlet alapján; (2) megválaszolható-e a kérdés a QIS5 során készült „QIS5 Kérdések és válaszok” (*QIS5 Questions & Answers*) dokumentum³ alapján, illetve a QIS5 hazai felmérése során készült „Kérdések és válaszok” dokumentum alapján⁴.
13. A hatástanulmány során felmerülő kérdéseiket kérjük a hatastanulmany@pszaf.hu közös email címre küldjék el. Az eredményeket szintén a hatastanulmany@pszaf.hu közös email címre kérjük megküldeni.

Módszertani útmutató

14. **Biztosítástechnikai tartalékok:** A mennyiségi hatástanulmányban tesztelni kívánjuk a **kontraciklikus kiigazítási prémium** (counter-cyclical premium, CCP) szavatolótekehelyzetre gyakorolt hatását egyedi és szektorszinten egyaránt. A CCP a tervek szerint részben és alapvetően a QIS5 mennyiségi hatástanulmányban tesztelt illikviditási prémiumot váltja fel, azonban várhatóan annál szélesebb körű lesz az alkalmazhatósági feltétele és mértéke, ugyanis az illikviditási felár mellett a “túlzott”, várható veszteség által nem indokolt hozamfelárra is kiterjed, és nem kell a QIS5-ben használt 3 korábbi termékkosarat (bucket) alkalmazni.
15. A kontraciklikus kiigazítási prémiummal növelt kockázatmentes hozamgörbék megtalálhatóak a technikai melléklet „Kockázatmentes hozamgörbék” munkalapján. A kontraciklikus kiigazítási prémiummal növelt kockázatmentes hozamgörbe minden „legjobb becslés és kockázati ráhagyás” összegeként meghatározott tartalék számításához alkalmazandó (azaz egyetlen, 100%-os „kosár” van).
16. A hatás tesztelése érdekében kérjük, hogy a kontraciklus kiigazítási prémium nélküli hozamgörbével meghatározott eredményeket a mérlegre és a tőkeszükségletre vonatkozóan a piros lapfülszínnel jelzett „BS/SCR-táblakód CCP” táblákban jelenítsék meg, ha erőforrásaik megengedik a duplikált számolás elvégzését.
17. **A jövőbeli nyereségrészesedés tartaléka és annak veszteségelnyelő képessége:** kérjük, vegyék figyelembe, hogy a QIS5 specifikációja alapján
- a jövőbeli nyereségrészesedéshez kötődő tartalékrész legjobb becslését elkülönítetten ki kell számítani (TP.2.87);
  - az elnevezés (*future discretionary benefits, FDB*) ellenére a jövőbeli nyereségrészesedés QIS5-beli definíciója a nem diszkrecionális jövőbeli nyereségrészesedésre is kiterjed, ezen belül a realizált vagy nem realizált befektetési eredményhez kötötten szerződés vagy jogszabály szerint nyújtandó szolgáltatásokra is (TP.2.88.); a definíció tehát a hazai életbiztosítási ágban szokásos többlethozam-visszajuttatást is magában foglalja;
  - a *unit-linked* szolgáltatásokat a jövőbeli nyereségrészesedés tartalékának meghatározásakor nem kell figyelembe venni (TP.2.89.);

---

³ <https://eiopa.europa.eu/consultations/qis/quantitative-impact-study-5/questions-and-answers/index.html>

⁴ http://www.pszaf.hu/data/cms2228318/QIS5_QandA_101013.pdf

- a standard formula szerint az SZTSZ alapját (*BSCR*) bruttó és nettó feltevással egyaránt ki kell számítani: a bruttó alapvető szavatoló-tőke-szükségletet (*BSCR*) azzal a mesterséges feltevással, hogy a sokkok ellenére a jövőbeli nyereségrészesedés értéke változatlan; míg a nettó alapvető szavatoló-tőke-szükségletet (*nBSCR*) azzal a realiztikus feltevással, hogy a sokkok hatással vannak a jövőbeli nyereségrészesedés értékére (SCR.2.2–2.5.);
- a jövőbeli nyereségrészesedés tartalékának veszteségelnyelő képessége miatti korrekciót (*Adj_{TP}*) a bruttó és a nettó számítás különbsége alapján kell meghatározni, az emiatti aggregált tőkeszükséglet-csökkenés azonban nem lehet nagyobb a jövőbeli nyereségrészesedés tartalékánál (*FDB*) (SCR.2.22.).

Kérjük, hogy a hatástanulmány során lehetőség szerint a specifikációnak megfelelően végezzék el a számítást. A PSZÁF álláspontja szerint a Szolvencia II szabályozásában a specifikáció e pontjainak egyszerűsítése indokolt lenne, azonban egy ilyen egyszerűsítés lehetőségéről csak megbízható számítási eredmények birtokában lehet megalapozottan dönteni.

18. **Mérlegek megadása:** A mérlegadatokat a „BS-C1” Szolvencia II adatszolgáltatási táblatervezetben kérjük megadni. A jelenlegi szabályozói mérleget (*Statutory account value*) az összehasonlíthatóság érdekében kérjük a 2011. évi éves beszámoló alapján, de a Szolvencia II szerinti struktúrában megadni (azaz például a nem-élet ági biztosítástechnikai tartalékok együttes értékét a C52 cellában (LS1 érték) bruttó módon és egészségbiztosítások nélkül, de a jelenlegi értékelési elvek szerint kérjük). A lehetséges mérlegegyezési pontokat megtalálják a technikai melléklet „Mérlegmegfeleltetés” fülén.
19. **Tiering szabályok:** Kérjük, hogy az alapvető és kiegészítő szavatoló-tőke-elemek besorolását a Tier 1, Tier 2 és Tier 3 kategóriákba a QIS5 módszertan alapján (OF.1 – OF. 4.3.) határozzák meg.
20. **Szavatoló-tőke-szükséglet:** A korábbi hatástanulmányok tapasztalatai alapján a biztosítástechnikai tartalékok és a halasztott adók veszteségelnyelő képességének számításánál alkalmazott ekvivalens scenárió módszer jelentősen megnehezítette a számításokat (SCR.2.11–2.18.), ezért kizárólag a moduláris módszert kérjük alkalmazni (SCR.2.19–2.28.).
21. **Kamatrés-kockázat:** A Szolvencia II szabályozás folyamatában a pénz- és tőkepiaci válság következtében megkérdőjeleződött az az eddig elfogadott álláspont, hogy az állampapírok kockázatmentesnek tekinthetőek-e hitelkockázati szempontból. Egy ilyen irányú jogszabályi változás kétségkívül jelentős mennyiségi hatással járna a hazai biztosítókra is, ezért fel kívánjuk hazai szinten mérni, hogy mi történne abban az esetben, ha az EGT tagállamok által kibocsátott állampapírok esetében kamatrés-kockázatra is szavatoló-tőke-szükségletet kellene a hazai biztosítóknak számítaniuk. Ennek érdekében a Felügyelet elkészített egy, a QIS5 táblastruktúrához hasonló „Ratings” adatszolgáltatási táblát, amelyben külön soron kell megjeleníteni az EGT tagállam által kibocsátott állampapírokat, és amely alapján a Felügyelet elvégzi majd a számításokat. Ezt azt jelenti, hogy a kamatrés-kockázati modulban a számításokat továbbra is a QIS5 módszertan szerint kérjük elvégezni, azaz az EGT tagállam által saját devizában kibocsátott állampapírokra nem kell a kamatrés-kockázati almodulban szavatoló-tőke-szükségletet számítani.
22. A **részvénykockázati** modul esetében a szabályozás legutóbbi változtatása alapján újraszámoltuk a szimmetrikus kiigazítás (SA) mértékét. A Felügyelet alapul szolgáló

indexként az MSCI Europe Indexet (MXEU:IND) választotta, tekintettel arra, hogy a legtöbb tagállam szerint ezen index alkalmazásával teljesül leginkább a második szintű jogszabálytervezetben meghatározott feltétel („the equity index measures the market price of a diversified portfolio of equities which is representative of the nature of equities typically held by insurance and reinsurance undertakings”). A Felügyelet tisztában van azzal, hogy az index összetétele eltér a hazai biztosítási szektor által tartott részvényportfólió összetételétől, ugyanakkor az EIOPA egyetlen részvényindexet fog a feltétel alapján közzétenni. A szimmetrikus kiigazítás mértéke a 2011. év végére vonatkoztatva 4 százalékpont, ezért a fentieknek megfelelően az SCR. 5.33-ban feltüntetett részvénytársaságok helyett az alábbiakkal kérjük a számításokat elvégezni:

	Global	Other
equity shock _i	35%	45%

23. A **partnerkockázati modul esetében** az 1. típusú (Type 1) kitettségek esetében az alábbi paramétert (a szórás mértékét, melynél a tőkeszükségleti függvény értéke ugrik) tekintve igazodni kívánunk a jelenlegi második szintű javaslatához, ezért az SCR.6.13. pontjában meghatározott képlet helyett kérjük az alábbival számolni:

$$SCR_{def,1} = \begin{cases} 3 \cdot \sqrt{V}, & \text{if } \sqrt{V} \leq 7,05\% \cdot \sum_i LGD_i \\ \min \left(\sum_i LGD_i, 5 \cdot \sqrt{V} \right), & \text{else} \end{cases}$$

24. **Nem-élet ági katasztrófakockázat, gépjármű-felelősségbiztosítási szcenárió:** A QIS5 visszajelzései alapján – a QIS5bis hatástanulmányhoz hasonlóan – a technikai specifikáció SCR.9.115–126. pontjaiban megadott számítás helyett - az EIOPA által azóta kidolgozott javaslat alapján - a következő számítást kérjük:

$$L_{motor} = \max \left(6\,000\,000; 50\,000 \cdot \sqrt{N_a + 0.05 \cdot N_b + 0.95 \cdot \min(N_b; 20\,000)} \right)$$

ahol

CAT_{Motor} = A gépjármű-felelősségbiztosítási katasztrófa-szcenárió bruttó tőkeszükséglete (a viszontbiztosítás hatásának figyelembevétele előtt);

N_a = A biztosított gépjárművek száma azokban az országokban (régiókban), ahol a kártalanítási limit meghaladja a 24 millió eurót;

N_b = A biztosított gépjárművek száma azokban az országokban (régiókban), ahol a kártalanítási limit nem haladja meg a 24 millió eurót.

25. Összefoglalásként megadjuk, hogy a QIS5 módszertanhoz képest mely paraméterek, illetve (al)modulok esetében történik változás:

- új, 2011. év végi kockázatmentes hozamgörbék, új deviza átváltási árfolyamok és más referencia időpont;
- a kontraciklikus kiigazítási prémium (CCP) mennyiségi tesztelése;

- a részvénykockázati almodul esetében a szimmetrikus kiigazító mechanizmus (SA) mértékének változása, és ennek megfelelően az alkalmazandó részvénytársaságok változása;
- a QIS5bis felméréshez hasonlóan az ekvivalens scenárió számításának elhagyása a biztosítástechnikai tartalékok és a halasztott adók veszteségelnyelő képességének számításánál;
- a QIS5bis felméréshez hasonlóan a nem-élet ági katasztrófakockázat esetében alkalmazott gépjármű-felelősségbiztosítási scenárió számítása.